

Berlin naznanil sklenitev premirja koniec bitk v severni Grčiji

Pogoji določajo brezpogojno kapitulacijo grške oborožene sile. Grški kralj in člani njegove vlade se umaknili na Kreta. Nemci stavili zahteve Turčiji, ki vključujejo med drugim popolno kontrolo Bospora in Dardanel, v zameno pa Turčija dobi kos grške Tracije. Angleži bombardirali Tripoli in druga libijska pristanišča z morja in iz zraka. Ena križarka in šest transportov potopljenih

24. apr.—Premirje med grško in italijansko vojsko je bilo podpisano v bližini Soluna, grške pristanišča, v kateri glavni stan feldmaršala. Sigda Lista, vrhovnega poveljnika nemških armad. Pri pogajanjih je Nemčija zastopala generala Ferrero, Italija generala Tadolakoglu, grški armad v Epiru in Makedoniji.

24. apr.—List Daily je danes citiral zunanje nemške kroge, ki so izjavili, da je Nemčija zahtevala od grške vojske popolno kontrolo Bospora in Dardanel v zameno za kos Tracije. Druga sem dospeloročila se glase, da je bila letalska Rusija informirana o zahtevah in da je predlagala, da ona in Nemčija konstatirata Dardanelo ožino. Naši krogi so baje odklonili soiki predlog.

23. apr.—Vrhovno povelje je danes naznanilo kapitulacijo grške armade na Epiru in zapadni Makedoniji. Ta je sledila, ko so joške in italijanske čete obšle z vseh strani. Naznanilo je omenja grške oborožene na južnovzhodni fronti v Makedoniji, kjer se nahajajo tudi grške čete. Po poročilih v japonskem tisku se sodi, da so armado; ki se je podala, štirinajst divizij, okrog 600 moč.

23. apr.—Vrhovno povelje je danes naznanilo kapitulacijo grške armade na Epiru in zapadni Makedoniji. Ta je sledila, ko so joške in italijanske čete obšle z vseh strani. Naznanilo je omenja grške oborožene na južnovzhodni fronti v Makedoniji, kjer se nahajajo tudi grške čete. Po poročilih v japonskem tisku se sodi, da so armado; ki se je podala, štirinajst divizij, okrog 600 moč.

23. apr.—Vrhovno povelje je danes naznanilo kapitulacijo grške armade na Epiru in zapadni Makedoniji. Ta je sledila, ko so joške in italijanske čete obšle z vseh strani. Naznanilo je omenja grške oborožene na južnovzhodni fronti v Makedoniji, kjer se nahajajo tudi grške čete. Po poročilih v japonskem tisku se sodi, da so armado; ki se je podala, štirinajst divizij, okrog 600 moč.

23. apr.—Vrhovno povelje je danes naznanilo kapitulacijo grške armade na Epiru in zapadni Makedoniji. Ta je sledila, ko so joške in italijanske čete obšle z vseh strani. Naznanilo je omenja grške oborožene na južnovzhodni fronti v Makedoniji, kjer se nahajajo tudi grške čete. Po poročilih v japonskem tisku se sodi, da so armado; ki se je podala, štirinajst divizij, okrog 600 moč.

23. apr.—Vrhovno povelje je danes naznanilo kapitulacijo grške armade na Epiru in zapadni Makedoniji. Ta je sledila, ko so joške in italijanske čete obšle z vseh strani. Naznanilo je omenja grške oborožene na južnovzhodni fronti v Makedoniji, kjer se nahajajo tudi grške čete. Po poročilih v japonskem tisku se sodi, da so armado; ki se je podala, štirinajst divizij, okrog 600 moč.

23. apr.—Vrhovno povelje je danes naznanilo kapitulacijo grške armade na Epiru in zapadni Makedoniji. Ta je sledila, ko so joške in italijanske čete obšle z vseh strani. Naznanilo je omenja grške oborožene na južnovzhodni fronti v Makedoniji, kjer se nahajajo tudi grške čete. Po poročilih v japonskem tisku se sodi, da so armado; ki se je podala, štirinajst divizij, okrog 600 moč.

23. apr.—Vrhovno povelje je danes naznanilo kapitulacijo grške armade na Epiru in zapadni Makedoniji. Ta je sledila, ko so joške in italijanske čete obšle z vseh strani. Naznanilo je omenja grške oborožene na južnovzhodni fronti v Makedoniji, kjer se nahajajo tudi grške čete. Po poročilih v japonskem tisku se sodi, da so armado; ki se je podala, štirinajst divizij, okrog 600 moč.

23. apr.—Vrhovno povelje je danes naznanilo kapitulacijo grške armade na Epiru in zapadni Makedoniji. Ta je sledila, ko so joške in italijanske čete obšle z vseh strani. Naznanilo je omenja grške oborožene na južnovzhodni fronti v Makedoniji, kjer se nahajajo tudi grške čete. Po poročilih v japonskem tisku se sodi, da so armado; ki se je podala, štirinajst divizij, okrog 600 moč.

23. apr.—Vrhovno povelje je danes naznanilo kapitulacijo grške armade na Epiru in zapadni Makedoniji. Ta je sledila, ko so joške in italijanske čete obšle z vseh strani. Naznanilo je omenja grške oborožene na južnovzhodni fronti v Makedoniji, kjer se nahajajo tudi grške čete. Po poročilih v japonskem tisku se sodi, da so armado; ki se je podala, štirinajst divizij, okrog 600 moč.

23. apr.—Vrhovno povelje je danes naznanilo kapitulacijo grške armade na Epiru in zapadni Makedoniji. Ta je sledila, ko so joške in italijanske čete obšle z vseh strani. Naznanilo je omenja grške oborožene na južnovzhodni fronti v Makedoniji, kjer se nahajajo tudi grške čete. Po poročilih v japonskem tisku se sodi, da so armado; ki se je podala, štirinajst divizij, okrog 600 moč.

Kritika izkrcanja angleških čet

Nemci kriče o kršenju načel mednarodnega prava

Berlin, 23. apr.—Nacistični tisk je s podporo zunanjega urada zagnal silen krik in protest proti Angliji, ker je poslala vojaške čete v Mesopotamijo (Irak), na bogato oljno polje v pokrajini, ki veže Turčijo s Perzijskim zalivom. Ta akcija je bila označena za kršenje načel mednarodnega prava.

List Hamburger Fremdenblatt pravi, da je ta korak ponovno razgalil angleške načrte glede raztegnitve bojne cone. Nadaljnja neodvisna država je bila izbrana kot središče mahinacij britanskega imperija in njegovih prijateljev v Ameriki.

"Velika Britanija hoče dobiti kontrolo nad oljenjaki v Mesopotamiji," piše omenjeni list. "Ta pokrajina meji na Turčijo, katero hočejo angleški imperialisti potisniti v vojno."

Ali bo imel prihod angleških čet vpliv na pogajanja, katere vodi Hitlerjev poslanik Franz von Papen s Turčijo, še ni znano. Cilj teh pogajanj je sklenitev nevtralnostnega in prijateljskega pakta med Nemčijo in Turčijo.

Carey odgovoril kritikom unij CIO

Korporacije izzivajo konflikte

Washington, D. C.—James B. Carey, tajnik Kongresa industrijskih organizacij, je v svojem govoru po radiu zvalil krivdo za sedanje stavke na močnega korporacije, ki v svoji lakomnosti, da nagrabijo milijone na račun narodne obrambe, nočejo priznati delavcem pravic in brezobzirno kršijo federalne zakone. Njegov govor je bil odgovor na vprašanje, ki ga je postavil kritikom unij CIO, katere hočejo profitirati očrtni v javnosti, da so v zaroti, da namenjajo ovirajo produkcijo bojne opreme in da hočejo uničiti ameriško demokracijo. V boju proti unijam se poslužujejo fašističnih metod in radi bi oparili delavce pravice do organiziranja in stavkaja.

Carey je poudarjal, da močne korporacije nočejo nič slišati o delavskih zahtevah glede zvišanja mezd in izboljšanja življenjskega standarda. Korporacije imajo prijatelje in agente v kongresu, ki delajo na vse kriplje, da nataknejo nove okove delavcem.

"Profit je glavno, kar zahtevajo močne korporacije," je dejal Carey. "V kongresu se slišijo le napadi na delavske organizacije, ki gredo v boj za višje meze in izboljšanje položaja delavcev. Gonja proti unijam je zavzela velik obseg v časopisju. To skuša premočiti ameriško javnost, da delavci ovirajo produkcijo v obrambnih industrijah, proti korporacijam pa nima nobene hude besede."

Carey je omenil Bethlehem Steel Co. kot zgled. Ta kompanija, ki ima za poldrugo milijardo naročil od federalne vlade, se ne zmeni za Wagnerjev zakon, ki garantira delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja. Končno je pognala delavce v boj proti nizkim mezdam in priganjstvu, ki ga uvaja v svojih tovarnah.

WHEELER SE IZREKEL ZA SODELOVANJE Z NACIJO

Roosevelt mora držati dane obljube

VEŠČAK ODGOVORIL LINDBERGHU

Milwaukee, Wis., 23. apr.—Senator Burton K. Wheeler, demokrat iz Montane, je večeraj v razgovoru z reporterji dejal, da mora biti Amerika pripravljena na skupno korakanje s Hitlerjem, če bo zmagal v tej vojni. "Spriznati se bomo morali z našimi sosedi, čeprav ne odobravamo njihovih metod," je dejal senator.

Wheeler je potem govoril na masnem shodu v mestnem auditoriju pred množico 8000 ljudi, dočim ga je nadaljnjih 5000 oseb, ki niso dobile prostora v auditoriju, poslušalo zunaj. V svojem govoru je naglašal, da je 95 odstotkov Američanov proti zapletu te dežele v vojno.

"Čas je, da predsednik Roosevelt pove, ali bo držal obljube, dane ameriški ljudstvu v volilni kampanji, da ne bo poslal naših fantov na evropska bojna polja," je dejal senator. "Naša demokracija ni odvisna od vojne in ne od angleške vojne mornarice, temveč od razumnosti in vere ameriškega ljudstva. Politični vodja, ki prelomi slovesne obljube in požene Združene države v vojno, bo sicer dobil prostor v zgodovini, toda to bo prostor, ki ga ne želi noben Američan."

Wheeler je dalje rekel, da se predsednik Roosevelt nahaja v zelo težkem položaju. On je pod pritiskom mednarodnih bankirjev in Velike Britanije, ki hoče, da ameriške bojne ladje spremljajo parnike, ki vozijo orožje in bojni material v angleške luke. Kljub temu upa, da se Roosevelt ne bo udal pritisku in stal na strani ameriškega ljudstva, ki je že demonstriral, da je proti zapletu te dežele v vojno.

Chicago, 23. apr.—Letalec Charles A. Lindbergh, ki je že večkrat naglasil, da je Ameriki zagotovljena varnost, čeprav zmaga Hitler v tej vojni, je dobil odgovor od slovitega veščaka, inženirja, pilota in priznane avtoritete glede strategije letalskega bojevanja. Lindberghu je odgovoril major Alexander P. de Seversky, bivši načelnik Seversky & Republic Aviation Corp., kateremu je bila podeljena Harmonova trofeja 1. 1939 a priznanjem, da je on najslovičnejši letalec na svetu.

Seversky je objavil članek v magazinu American Mercury, vsebujoč odgovor na članek, ki ga je Lindbergh objavil v magazinu Collier's. "Popolnoma sem uverjen, da ima Velika Britanija priliko za zmago v tej vojni, z ameriško pomočjo pa sploh ni skoro možnosti za poraz," pravi Seversky v svojem članku. "Strinjam se s izjavo vojnega tajnika Stimsona, da vprašanje števila letal na rokah ni važno pri ocenjevanju narodne varnosti, temveč je važna kapaciteta v produkciji letal. Letalski napadi na ameriške objekte z druge strani morja so možni, kar je priznal celo Lindbergh, in ta možnost bo v bodočnosti raztegnjena. Ameriški kontinent bo v nekaj letih prav tako izpostavljen napadom iz zraka kot so sedaj angleški otoki."

Seversky dalje pravi, da ne dvomi v Lindberghovo poštenost. Obžaluje le, ker je postal orodje gotovih elementov, dobronamernih in drugačnih, ki ga zlorabljajo. On nima kot letalec vojaškega ozadja in njegove

Domače vesti

Obiski

Chicago.—John Testen iz L'Ansa, Mich., je 22. aprila obiskal gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete.

Čikaške vesti

Chicago.—Dne 21. aprila je umrl Anton Molek, star 43 let. Med svetovno vojno je služil v ameriški armadi in bil je nameščenec na glavni čikaški pošti. Kje je bil rojen in če zapuščajo kakšne sorodnike tukaj ali drugje v Ameriki, poročilo ne pove. —Poroke: Walter V. Hames (33) iz Cicera in Kristina Mladic (29); Jos. P. Miller in Marta Milković (21-21).

Nagla smrt pionirja

Bridgeport, O.—Dne 21. aprila je naglo umrl za srčno kapjo John Rebol, star 64 let in rojen v Ježici pri Ljubljani. Kap ga je zadela, ko je stopil iz zdravniške sobe in na mestu je obledel mrtev. V Ameriki je bil 40 let in tu zapuščal ženo, tri sinove in tri hčere. Pokojnik je bil dolga leta aktiven v socialističnem gibanju in naših društvenih krogih. Bil je član društva 13 SNPJ.

Japonska raztegnila pomorsko blokado

Amerika in druge države posvarjene

Sanghaj, 23. apr.—Komunike komandanta enot japonske vojne mornarice naznanja razširjenje pomorske blokade. Ta zdaj vključuje vse vodovje ob obrežju province Kwantung, južna Kitajska.

Komunike vključuje svarilo Ameriki in drugim državam, da bo vsak parnik potopljen, če pride v blokirano cono brez japonskega dovoljenja.

Ameriške avtoritete v Sanghaju so izjavile, da ne priznajo japonskega naznanila. Tokijski vladi so že prej povedale, da bo ona odgovorna, če bo kateri ameriški parnik potopljen ali poškodovan kot posledica raztegnitve pomorske blokade.

Nemški vojaški letalec pobegnil

Washington, D. C., 22. apr.—Franz von Werra, nemški vojaški letalec, ki je bil aretiran v Ameriki po begu iz kanadskega letalskega vlaka, je pobegnil iz te dežele in je zdaj na poti v Peru. Zadevno naznanilo je objavil federalni justični tajnik Robert Jackson. Werra je bil pod poročitvom \$15,000. To je postavil zanj nemški konzulat. Jackson je odredil zatvoritev ameriške meje vojnim ujetnikom, ki se nahajajo v Kanadi, ko je bil informiran o begu nemškega letalca. Werra je bil aretiran v Ogdenburgu, N. Y., 25. januarja. On je bil rojen v Švici in se je ponašal, da je sestrelil 14 sovražnih letal, preden so ga angleški letalci zbili na tla z letalom vred zadnjo jesen.

Komunisti pognali pristaniščne delavce v unijo CIO

San Francisco, Cal., 23. apr.—Nathan Honig, časnikar iz Seattle in bivši komunist, je pri zasedanju pred federalnim tribunalom glede deportacije Harryja Bridgesa, izjavil, da so komunisti potisnili pristaniščne in skladiščne delavce v unijo CIO. On je dejal, da je bil Bridges član komunistične stranke in je kot tak sledil navodilom iz Moskve. Bridges je bil rojen v Avstraliji in ni ameriški državljan.

Ideje so zmotne. Nekateri Američani so sprejeli Lindberghovo stališče kot tipični izraz letalske bratovščine v celoti, kar pa ne odgovorja dejstvom. Večina letalcev se ne strinja z njegovimi idejami o nepremagljivosti nacistične letalske sile.

Gandhi vztraja v opoziciji

Kampanja civilne nepokorščine se nadaljuje

Bombaj, Indija, 23. apr.—M. K. Gandhi, vodja indijskih nacionalistov, je izjavil, da se mora kampanja civilne nepokorščine, ki se je pričela pred sedmimi meseci, nadaljevati ne glede na posledice. Njegova izjava je bila odgovor londonskemu listu Times, ki je apeliral na nacionaliste za preključanje kampanje zaradi vojne v Evropi in izgrediv med Hinduti in muslimani v Indiji, v katerih je bilo že mnogo ljudi ubitih in ranjenih.

V Bombaj dospelala poročila se glase, da je bilo v izgrediv, ki so izbruhnili v Ahmendabadu, najmanj 53 oseb ubitih in 318 ranjenih. Proti izgredivom so bile poslale vojaške čete in policija. Čez 400 izgredivnikov je bilo aretiranih.

Gandhi je dejal, "da gibanje, ki ga vodim, ni protimuslimansko in ne protibritsko. To je predvsem deklaracija trdne vere v silo kampanje civilne nepokorščine in to celo v okolnostih in dogodkih ki pretresajo ves svet."

Roger Lumley, governor Bombaja, je odletel v Ahmendabad, ko se je pojavila nevarnost ponovnega izbruha izgrediv med muslimani in Hinduti.

Rumunija postane nemški protektorat?

Diktator Antonescu dobi brco

Budimpešta, Ogrska, 23. apr.—Tukajšnji diplomatični krogi poročajo, da bodo Nemci odstavili rumunskega diktatorja Iona Antonescuja in postavili na njegovo mesto Horio Simo; uporogoda voditelja Železne garde, ali pa proglasili Rumunijo za svoj protektorat. Naciji naglašajo, da je Antonescu "osamljen volk" v Rumuniji, ker nima opore pri elementih, od katerih zavisi stabilnost vlade. Na svojo stran ni potegnil voditeljev, ki bi delili oblast z njim v slučaju, da se Nemčija odloči za prevzete kontrole nad vso Rumunijo. Močna kmečka stranka in stara Bratrančeva liberalna stranka, ki je podpirala bivšega kralja Karola, nočeta kooperirati z diktatorjem. Očitno je, da so dnevi sedanjega rumunskega režima preštet in da se ne bo dolgo vzdrljal na krmilu.

Sima se nahaja v Nemčiji, kamor je pobegnil, ko se je revolucija gardistov izjalovila. Rumunija ni udeležena pri razkosavanju Jugoslavije in stavišene ji bodo nove teritorialne zahteve. Ogrska hoče dobiti nadaljnji kos Sedmograške, Bolgarija pa nadaljnji kos Dobruže. Sirijo se tudi govore, da sovjeti podžigajo nepokoj med rumunskimi gardisti, da ustvarijo položaj, ki jim bo omogočil pograbitev Moldavije, zaeno pa odvrnil nemško pozornost od Ukrajine.

Načrti glede obrambe obrežja sestavljeni

Montreal, Kanada, 23. apr.—Skupni ameriško-kanadski obrambni odbor je sestavil načrte glede obrambe vzhodnega in zapadnega obrežja Združenih držav in Kanade na svoji konferenci, ki je trajala tri dni in je bila pravkar zaključena. Načrti vključujejo tudi obrambo Novofundlandije. Člani odbora bodo odšli naprej skrbeti za izvajanje načrtov v skladu s spreminjajočim se položajem. Načelnik tega odbora je newyorški župan Fiorella La Guardia, kanadski polkovnik O. M. Biggar pa podnačelnik.

SENATNA PREISKAVA RUDARSKIH STAVKE SE OBETA

Unija in operatorji ignorirali Rooseveltov apel

TRUMAN ZAHTEVA OBNOVO OBRATA

Washington, D. C., 23. apr.—Posebni senatni osek je zapretil s preiskavo stavke na polju mehkega premoga, če se predstavnik rudarske unije UMWA in operatorji ne bodo sporazumeli glede izravnave mezdne spora. Preiskava bo sledila, ako obrat v premogovnikih ne bo obnovljen v petek.

Unija in operatorji so ignorirali Rooseveltov apel, naj končajo kontroverzo. Edini odmev na apel je bilo naznanilo operatorjev iz južnih držav, da se bodo pogajali z Johnom L. Lewisom, predsednikom rudarske unije. Prva konferenca med njimi se je vršila sinoči v New Yorku, toda rezultat ni znan. Podana je bila le izjava, da se bodo pogajanja obnovila danes popoldne.

Frances Perkins, delavska tajnica, še ni pooblastila federalnega posredovalnega odbora, naj poseže v konflikt in izlizi izravnavo, dočim Roosevelt upa, da bo z osebno intervencijo pospešil sporazum. Kongres postaja nestrpen zaradi situacije, ker stavka ograža izvajanje obrambnega programa. Senator Harry S. Truman, demokrat in nočnik senatnega odbora, kateremu je bila poverjena preiskava programa oboroževanja, je izjavil, da bo pozval Lewisa in operatorje v Washington, da nastopijo pred njegovim odelom, če obrat na polju mehkega premoga ne bo obnovljen prihodnji petek. "Premog je nabolj važna stvar v tem momentu," je rekel senator. "Dolžnost mojega odbora je ugotovitev, kdo je odgovoren za oviranje izvajanja programa narodne obrambe."

Operatorji s severa so že pristali na Lewisovo zahtevo glede zvišanja meze za dolar na dan, toda oni z juga se upirajo. Ti so bojkotirali newyorško konferenco in ustanovili svoj odbor za pogajanja z rudarsko unijo. Oni so zavzeli stališče, da mora mezdna razlika ostati še nadalje v veljavi. Pogodba, ki je potekla 1. aprila, je določala dnevno mezdo \$6 na severu in \$5.60 na jugu.

Minister Matsuoka se vrnil v Tokio

Prebivalci so ga pozdravili kot junaka

Tokio, 23. apr.—Japonska je pozdravila zunanjo ministra Josuka Matsuoka kot junaka, ko se je sinoči vrnil v glavno mesto. V Tokio je priletel z letalom iz Moskve. Poleg ruskega glavnega mesta je obiskal tudi Berlin in Rim, kjer je konferiral z nemškimi in italijanskimi voditelji. Prebivalci so ga pozdravili, ker je sklenil nevtralnostni pakt s sovjetsko Rusijo. Ta je bil največji njegov uspeh. Matsuoka je po sprejemnih ceremonijah izjavil, da bi morali uspehi, katere je dosegel v zadnjih mesecih, uveriti Ameriko, da Japonska zasleduje miroljubne namene in da noče konflikta z njo. Pakt, sklenjen s sovjeti, bo pospešil rešitev več perečih problemov med državama.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LESTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE
On the 2nd and published by Slovene National Benefit Society

Narodna na Zdravstveno dravo (Ivan Ching) in Kanada
\$1.00 na leto, \$2.00 za pol leta, \$1.50 za četrti let; za Chicago
in Cileto \$1.50 za leto, \$1.25 za pol leta; za Los Angeles
\$1.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$1.00 per year, Chicago and Cileto \$1.50 per year,
foreign countries \$2.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nena-
rednih članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine
(izvirne, prevodi, drame, pesni itd.) se vrnejo pošiljatelju
le v slučaju, če je priložila poštovno.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of commu-
nications and unsolicited articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s Harem
PROSVETA
2657-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Položaj v razbiti Jugoslaviji in
kaj lahko storimo za njene ljudi

Chicago, Ill. — V petek zvečer, 25. aprila, bo po seji kluba št. 1 JSZ v Slov. del. centru na 2301 C. Lawrence Ave. razprava o predmetu, ki je naveden v go-
rnjem naslovu. Referent bo Ju-
rica Bjankin, urednik jugoslov-
anske novinske agencije Jugoslo-
vanski Kurir, ki bo med drugim
pojasnil vlogo in stališče Hrvat-
ov tam in tukaj. Govoril bo an-
gleško.

Navzoč bo tudi Joseph Marti-
nek, tajnik Čehoslovaškega na-
rodnega sveta. Martinek ima
mnogo skušenj, ker je bil v Pra-
gi skoro tik do sedanje vojne in
delal je pri češkem socialistič-
nem dnevniku Pravo Lidu, pred
tem pa se je udeleževal v so-
cialističnem gibanju med ameri-
škimi Čehi.

V njegovi sedanjosti službi si je
pridobil skušenj s podtalnimi
zvezami, v obveščanju z mero-
dajnimi oblastmi tukaj in v za-
vezniških krajih in v raznih dru-
gih akcijah, ki jih vodi omenje-
ni koncil.

Ko je bil Martinek zadnjič v
klubu št. 1, je prerokoval, da bo
zadela Jugoslavijo enaka usoda
kakor Čehoslovaška.

To bo nadaljevanje razprave,
ki se je v našem klubu vršila na
posebnem sestanku 12. aprila.
Med drugimi sta govorila na nji
Srba Peter Kokotovich in
George Maslach. Udeležite se
tudi tega sestanka. Vstop prost
tudi nečlanom kluba št. 1. — P. O.

Mladinski koncert v Milwau- keeu

West Allis, Wis. — Prihodnjo
soboto zvečer, 26. aprila, bomo
zopet slišali naše mlade pevce in
pevke, Junior All Star Chorus
SNPJ, ki bodo podali svoj drugi
letni koncert v dvorani Har-
mony, 939 So. 6th st. Sodelovali
bodo tudi drugi starejši milwau-
ški zbori. Ta mladinski zbor se-
stoji iz obeh milwauških mla-
dinskih krožkov SNPJ in z njim
tesno sodelujeta federacija in
soc. pevski zbor Naprej. Sploh
sta mu obe organizaciji velika
opora.

Ko je ta mladinski zbor lan-
sko pomlad priredil svoj prvi
koncert, smo se kar čudili mla-
dim pevcom in pevkam, ki so se
tako vneto oprijeli slovenske
pesmi in jo z zanosom predna-
šali na odru. Nas starčje so ta-
ko navdušili, da smo se še mi ve-
liko mlajši počutili. Občudovali
smo jih tudi, ker so se v razme-
roma kratkem času naučili več-
jega števila pesmi in se pripra-
vili na koncert. Potem so nas
večkrat razveselili na raznih
prireditvah s svojim nastopom.

Kot slišim, so se tudi za ta
koncert dobro pripravili in z ve-
seljem učili. Poleg pevskih toč
bodo podali tudi komično igr-
"Carodejna brivnica", v kateri
jih je vezbala federacijska taj-
nica sestra Chuck.

Vabljeni ste torej vsi iz Mil-
waukeeja, West Allisa in zuna-
njih naselbin, da se udeležite
tega mladinskega koncerta. S
tem damo mladini priznanje in
tudi veselje do nadaljnega uče-
nja ter prepevanja slovenske
pesmi. Vstopnina v predprodaji
je 35c, pri vratih 40c. Pričetek
koncerta ob 7:30. Torej na svi-

je od države prepovedano stre-
ljanje divjih ovmov. Te krotke
živalice izumirajo, ker so izpo-
stavljene gorskim levom in dru-
gi krvočolni divjačini, kot tudi
lovem. Yes, tudi pod puškami
padajo. Vsaj tako je dejal rojak
Kraševac, ki je dostavil, da so
jih mnogo postrelili v Hoovrovi
dodbi, ko ni bilo dela in tudi ne
jela.

Toliko o obisku rojaka Kra-
ševca, s katerim sva potem v
New Duluthu obiskala bolnega
rojaka Frank Gimpelja. On se
je bolje počutil v moderni novi
bolnišnici, kateri je zapustil lepe
tisočake minnesotski prvak po
imenu Miller. Bolnišnica se na-
haja na enem izmed najlepših
krajev ob Superijskem jezeru
in je posvečena v spomin Mil-
lerju. Sedaj je ta modernizirana
bolnišnica okrajna last. Vanjo so
nedavno premestili bolnike iz
stare nekdanje okrajne ječe. To
poslopje je bilo potem preno-
vljeno in sedaj služi kot klinika
za bolniško preiskavo predno
bolnike pošljejo v bolnišnico.

V bolnišnici St. Mary se sedaj
nahaaja rojakinja Mary Oster-
man s Chisholma. Operacijo je
dobro prestala. Ravno tam je ro-
jak Kmet iz Aurore, član Hrvat-
ske bratske zajednice in KSKJ.
Tam se nahaaja tudi rojak Mi-
hael Smolčić iz Hibbinga, tudi
član HBZ.

Naj mi cenjeni čitatelji Pro-
svete oprostite, ko pišem te stvari
v tem času, ko se v Prosveti vrše
razprave za prihodnjo konvencijo
velike SNPJ, ki je med naj-
modernejšimi podpornimi orga-
nizacijami. Nered jemljem pro-
stor raznim predkonvenčnim
razmotiranjem, toda naj mi bo
dovoljena še ena beseda za po-
milovanje naše rodne zemlje, ka-
tero zdaj mandrajo tujeceve pe-
te. Slovanska nevednost je kri-
va tega padca naroda, pa plača-
ne izdajice. Že Napoleon, kajzer
Viljem in drugi napihvalci so
šli proti Slovanom in širili ba-
lon, ki pa se je razpočil. Tako
zna počiti tudi veliki nacijski
balon, čeprav se nam zdi zdaj
nemogoče radi nevednosti slo-
vanskih narodov. Upamo na ono,
kar je dejal preroški pevec Si-
mon Gregorčič, ko je zapisal tu-
di za nas Slovence v svoji "Pe-
pelnici":

Pepelni dan ni več tvoj dan —
Tvoj je vstajenja dan.

V naslednjem je nekaj stavkov
iz pisma, ki mi ga je pisal 11.
marca t. l. moj nečak Jože Pogo-
relc, kaplan na Jesenicah na Go-
rnjemskem:

... Zanima Vas, kako je še
na Planini. Na italijanski strani
meje je Planina zelo na slabem.
Ze pogled na trg daje vtis, da
je nekdo tam cvetelo blagosta-
nje, ki ga danes ni več, namesto
tega se je tam naselilo propada-
nje in uboštvo. To je zadelo tudi
Klemencove, o katerih smo svoj
čas mislili, da jim ne bo nikdar
ničesar manjkalo. Otroci so že
vsi od hiše, deloma pomoženi in
poženjeni in deloma v službi...
Pri Milavcu v Malnih, kjer je
Klemencova omožena, tudi leze
naglo navzdol. Vsakoletne po-
plave in drugo tepe ljudi...
Starih ljudi, ki ste jih Vi pozna-
li, je že malo. So že pomrli. Pe-
tkova Mica še živi, in sicer v hi-
ralnici v Ljubljani... Pred krat-
kim je umrl Milavec (oskrbnik
v graščini), katerega ste dobro
poznali. Umrla je tudi Bolentin-
ka, sosedka Klemencova. Bolen-
ticova Franca. Vaša stara znan-
ka, še živi. Se je postarala in
spomin jo zapušča, kakor sama
pravi... Drugega Vam ne vem

Domača lekarna

Domača lekarna z najnujnejšimi zdravili
bi smela manjkati v nobenem gospodinj-
stvu in samskem ne. Z njimi lahko nudimo
pomoč ranjencu in bolniku.

V majhni belopobarvani omarici ali
zdravila po vrsti, tako da jih imamo takoj
roki, če jih potrebujemo. V prvi vrsti bi
la imeti vsaka domača lekarna čist higie-
n, s katerim povijemo porezane
druge rane. Potreben je pa tudi zavitek
Steklenička liziforma nam bo zmerom
prišla. Liziform razkuži in očisti rano
snage in prepreči vse posledice, ki bi jih
škodbe lahko imele. Liziform razredimo
uporabo z vodo.

Glicerin je prav tako odlično domače
vilo. Rabimo ga za razne namene. Pro-
hladi opekline. Če denemo v četrt litra
vode nekaj žličk glicerina, dobimo odlič-
stvo proti zaprtju. Glicerin je dober za
razpokane in od dela hrapave roke. Z
glicerinom jih moramo še vlažne namazati.
Suhe roke namažemo z glicerinom, bodo
le še bolj suhe, ker jim bo izrkal nara-
vno vlago.

Jodova tinktura je zelo dobra, če se opa-
mo, če se nam zabode pod kožo trn ali če
mo malo porežemo. S pomočjo majhnega
piča skrbno namažemo rano in tako uničimo
bactile. Z jodom lahko namažemo tudi
cire.

Francosko žganje ali salicilni alkohol je
bro sredstvo proti trganju in bolečinam v
pih in mišicah. Obola mesta dobro namo-
mo z žganje. Zelo dobro de, če si po dolgi
hoji in težkem delu močno zmasiramo
salicilnim alkoholom. S tem neverjetno
vimo in osvežimo mišice.

Baldrijanove kapljice veljajo že od nekdaj
izborna domača zdravila. Zelo pomagajo
živčnosti. Jemljemo jih po 10 do 25 kaplj-
kocko sladkorja.

Vsa ta zdravila morajo biti v dobro zam-
nih steklenicah. Če pride do njih preveč
ka, izgube nekaj svojega zdravilnega uč-
ka.

Ko je bila Amerika brez poletja

Leta 1816 Severna Amerika sploh ni imela
letja. Do države Ohio in še dalje na jug je
žal snež z mrazom vse leto. Celotno v
državi Virginiji, je ležal snež še do 16. m-
Pomladi so opravljali farmarji svoja po-
dela v zimskih plaščih in toplih rokavicah.
seca junija je pokrival New England še 18
visok snež, mraz je vklestil deželo. Po-
je mnogo jagnjedi in na tisoče ptic. Vsa po-
nina je zmrznila. V Pennsylvaniji je bil
visok 12 cm.

Dne 23. junija so prebivalci Massachusetts
trpeli veliko težjo zaradi vročine, istočasno
v New Englandu pritisnil tako hud mraz
so morali znova obleči plašče. V avgustu je
čil mraz vso žetev v Novi Angliji. V sep-
bru je bilo nekaj toplih dni, potem je spet
tisnila zima. V oktobru je bil snež še 30
sok. Američani so to leto ohranili v spom-
kot "proketo leto in božjo kazen". Na š-
skem so tedaj molili, naj bi postalo dovolj
plo, da bi dozorela žetev. Učenjaki so trdili,
je bil vzrok tako hladnemu letu velik por-
se je razlezel od izbruhu ognjenika v Hol-
ski Indiji po vsem svetu in zastiral sol-
žarke.

Steklo zadržuje toploto

Heliobiologija se imenuje nova veda, ki
skuje vplive sonca na bitja, med drugim
njegove slabe vplive. K takšnim slabim v-
vom spadajo neke duševne motnje, razbo-
in celo vznemirljivi dogodki in gospodari-
in političnem življenju, a vsak pozna ne-
ter zmanjšano duševno in telesno zmoglj-
v poletnih mesecih, če sije sonce skozi ok-
notranjost prostorov in jih prekomerno os-
va. Vsa ta slabi vpliv bo v bodoče lahko
padel, kajti stockholmski zavod za znanost-
raziskave je izdelal novo vrsto stekla, ki in-
vdeče žarke, toplotne žarke, skoraj v celoti
bija, na zunan pa je podobno vsakemu drug-
steklu. Sestavo novega stekla držijo za se-
tajnosti.

(Dolje iz prve kolone.)

pogazila in požrla in zaman je vsak odpo-
zadnjem odstavku pa postelira, da edina re-
tev Evrope iz žrela te mašine je — socialna
volucija.

Mislite si Evropo, katero je strla Hitler
morilna mašina — in najboljše bi bilo, da
sleherna država in državnica poda brez boja
je škoda prelivanja krvi — in katero je po-
dila popolnoma nezmogoče za vsak odpor, po-
pa se ta strla Evropa dvigne v socialni revo-
ciji in zlomi Hitlerjevo morilno mašino!

Kako je to mogoče in kdaj bi bilo to mogo-
Garden ni povedal — in prav je, da ni. Ni
poslužiti se bi moral magije ali čarovništva
katerega ne veruje.

Nas Garden je torej povedal, da bi prepa-
krutemu tiranstvu vse pogoje in sredstva
boji, tudi za razredni in socialni boj, potem
bi pozval razorožena in zvezana ljudstva na
socialno revolucijo, z drugimi besedami v
polen samomor! S tem je Garden pokazal
polno bankrotirano svoje razsodnosti.

In to je treba povedati odprto v Pro-
kadar koli se Tone Garden spet postavi za
roka, tožnika in sodnika.

Krivi prerokom in sodnikom

Danes imamo spet "družinsko" zadevo, o ka-
teri mnogo članov SNPJ in čitateljev Prosvete
meni, da bi ne smela iti v javnost in bi se mo-
rala poravnati v naši uredniški "družini". U-
redniku je bilo že najmanj trikrat namignjeno,
naj se s svojim pomožnim urednikom Gard-
nom stepe v uredništvo, oziroma naj si tamkaj
povesta iz obraza v obraz, kar imata na srcu,
toda o tem ne sme biti niti črke v listu.

Res je to smešno — ampak drugače pri nas
ne gre, če hočemo ostati demokratični. Razu-
meti je treba, da vsakdo, ki se smeši v Prosveti,
smeši sebe, ne Prosvete. In še nekaj. Prego-
vor pravi, da vrč hodi toliko časa k vodnjaku,
da se ubije.

Zadnji tork se je br. Garden v svojem član-
ku spravil nad Jugoslavijo in jo enostavno ob-
sodil, da si je sama kriva poloma. Sicer je za-
pisal, da bo o tem sodila zgodovina — v isti
sapi jo je pa sam obsodil. To je logika!

Zakaj si je Jugoslavija sama kriva poraza?
Zato, ker se je uprla Hitlerju! Zato, ker se ni
podala! Saj je vendar videla, kaj se je zgodilo
s Poljsko in s celo vrsto drugih, ki so imele
močnejšo armado kot ona!

Baš to trobi Hitlerjeva propaganda že me-
sece in mesece — in za njo trobita Lindbergh
in Wheeler in vsi ostali pod defetističnim pra-
porom "America First." Čemu je sploh treba
vojne? Čemu se bi upirali največji morilni
mašini v zgodovini človeštva kot je Hitlerjeva?
Enostavno se naj podajo, kapitulirajo vsi po
vrsti! In ko pride vrsta na Ameriko — kar po-
dajmo se!

Tone Garden ni samo kontradiktoren, kriv pre-
rok in defetist, temveč je tudi metafizik oziroma
fatalist, ki je zaverovan v nepremagljivost
Hitlerjeve morilne mašine. Kakor da je Hit-
lerjeva morilna mašina nekaj nadčloveškega,
nekaj božanskega, s čemur se ljudje zunaj
Nemčije ne morejo meriti!

Danes še ne vemo vseh faktorjev poraza
Jugoslavije. Garden je povedal samo enega
— slabost jugoslovanske armade. Dobro je pa
znan še eden in na tega je Garden čisto poza-
bil ali ga je pa ignoriral. To je peta kolona
— zlasti kolona hrvaških fašistov, o katerih
poročila New York Times, da so postrelili svoje
srbske in slovenske oficirje, uničili telefonsko
in telegrafsko zvezo ter v najusodnejšem mo-
mentu naredili največjo zmešnjavo in armadi.
Svet bo strmel, ko izve vso resnico, kakšne
zveste prišaste in zarotnike sta imela Hitler in
Mussolini v vseh oddelkih jugoslovanske arma-
de, v kateri so v enem dnevu naredili takšen
kaos, da je bila nesposobna za kakšne smotre-
ne operacije. Naš Garden pa vse to ignorira
in naprti krivdo za poraz vodstvu! In to svojo
sodbo on imenuje objektivno! —

Povedali smo že, kako lahko je nam v Ame-
riki sedeti na varnem in brez znanja glede
okolnosti, glede nešteti podrobnosti, ki se
stavljajo celoto položaja v Evropi — dajati na-
svete in brati levite evropskim vladam in ge-
neralom. Oh, kako lahko in fletno je to! Ne
dopade se nam — komu med nami se dopade?
— izid te ali one bitke, te ali one krvave kam-
panje in alo! — udarimo po Angležih. Čemu
so tako zanič, čemu so tako počasni, zakaj ni-
so poslali pomoči Jugoslaviji, čemu vlečejo
male države v past invazije in katastrofe, če-
mu, čemu, čemu? — — —

Vse to je tako lahko zapisati... Se več! Ze-
lo lahko je tudi zapisati, da je na primer Church-
ill pred leti simpatiziral z Mussolinijem. Najbrže
je — saj je tudi br. Garden nekoč simpatiziral
s Stalinom, ampak danes ne več; prav tako je
Churchill danes drugih misli glede fa-
šizma. Ali je Churchill manj človeški kot je
Garden?

Vse to je lahko gozbežati — toda vse to nam
nič ne pomaga, če res želimo zmago angleškemu
orožju, orožju demokracije! Zakaj ne potrpi-
mo in ne počakamo, da izvemo, kaj je res in
kaj ni? Krivda za to ali ono stvar je lahko vse
kje drugje kot pa tam, kamor jo mi postav-
ljamo.

Krono kontradikcije in absurdnosti je pa
Garden dosegel na koncu svojega članka. Tam
piše v enem odstavku v tonu nepremagljivosti
Hitlerjeve morilne mašine, kakor da bo vse
(Dolje v zadnji koloni.)

Slika kaže rušenje skalovja s dinamitom ob reki Holston v vzhodnem delu države Tennessee, kjer federalna vlada gradi jez.

Ali ste naročili na dnevnik
"Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Novice z starega kraja

Slovenije
DAN BREZ
KART

31. januarja.—Od
nam je približal sistem
kart, je med gospodinj-
zavladal za
v trgovini z
pa je bil pravi, pravcati
na trgovine in pekarni-
sicer niso imeli bog ve-
metiz moko, ker je pre-
valni urad že ves zadnji
količino, tako da so
doslej prodajali takore-
karte, pač pa je bilo veli-
pravevanje po testeninah,
je bilo doslej nekaj več
od jutri pa bodo spada-
racionalna živila. Čez
dela pa imajo vse te dni
svojevrsno mrtvo kup-
razdeljevanjem krušnih
kar je vsekakor precej za-
in težaven posel. Konzu-
je v velikih primerih pri-
pretežni večini precej
me—zaloge moke, ki so si
bavili ali prihranili za naj-
dni. Vsa znamenja kažejo,
kontrola zalog sicer pre-
stavna, zato pa tudi zelo

veliki dan so danes ime-
ljanski peki, ki so že ves
čas pekli po štirikrat to-
žekali kakor sicer. Najbrž
ekarnah že dolgo ni bilo ta-
vahnega prometa, kakor od-
je na obzorju pojavila ve-
krušnih kart. Danes je
stivo navalilo predvsem na
pečivo, zlasti na žemlje.
je, ki sicer nikoli nimajo
de prestopi praga pekar-
danes prihajali, da pogle-
kaj in koliko je na policah
si za zadnji svobodni pri-
kupijo nekaj žemlj. A
peka vprašal, kaj nam obe-
vi red, ti je pomajal z gla-
ljubljančan, pravi, niso
discipline in načrtanega
nja—o tem se je lahko za-
dase pričel vsak pek. Ko
javno nastopilo pomanjka-
bele moke, je človek opazil,
stranke prinašale peč s ko-
moko mešano testo. Od-
je zatvornica vsaj narah-
prila in je za nekaj časa pri-
nalo več bele moke med lju-
so naše gospodinjje začele
spet skoraj samo bel

mrtno živje
1. februarja.—V pre-
toči se je pripetila v gli-
pu v Rudovcih pri Baro-
Sumadiji, ki je last druž-
izdelovanje ognjavnih
metov v Celju, huda obrat-
rečevila, ki je zahtevala tri
skladov. Med delom
nenadno odtrgala plast gli-
zasula 32-letnega obrato-
Josipa Sparkhala in dva
Reševalna dela so pri-
takoj. Ko pa so ponesrečen-
dokopali, so bili že vsi trije

Glavno in pregledna poročila o
delu v preteklem letu je podal
predsednik, ki je že v uvodu
poudaril, da si društvo sprčo
vladajočih zunanjih razmer že
na prejšnjem obnem zboru ni
zastavilo kakšnih večjih nalog
za novo poslovno leto. V skla-
du s tem se je društvo lotevalo
le najbolj neobhodnih poslov. Že
za leto 1939 določeni kongres
zdravnikov iz vse države tudi v
preteklem letu, kakor je bilo že-
le, ni bil organiziran in bo vse-
kakor treba počakati na mirnej-
še čase, da bi se mogli zdravniki
iz vse naše države pogovoriti o
skupnih težnjah stanu. Odkar je
bila ustanovljena banovina Hrva-
tska in so se začele mnoge sta-
novske vsedržavne organizacije
spreminjati spet v pokrajinske,
je postalo aktualno vprašanje
preureditve Jugoslovanskega le-
karskega društva. Organizirani
slovenski zdravniški stan je k
temu vprašanju izrazil željo, naj
bi se poleg avtonomnih pokra-
jinskih društev ustanovil tudi
nek skupen forum za vso drža-
vo, da bi se briga za vsa tista
vprašanja, ki zadevajo ves
zdravniški stan iz vse države.

Največje zanimanje pa je v
preteklem letu seveda izzvala
zgraditev slovenske medicinske
fakultete v Ljubljani. Društvo
je že na lastno iniciativo, pa tu-
di na prošnjo rektorata ljubljani-
ske univerze po svojih močeh
podpiralo izpolnitev te za naš
narod, kakor tudi za razvoj slo-
venske medicinske znanosti ko-
ristne ustanove. Predsednik je
izrazil odkritosrčno veselje nad
dejstvom, da je bila dosežena
popolna medicinska fakulteta, ki
se bo po mnenju vseh po prebro-
ditvi sedanjih težkih časov prav
gotovo razvila v moderno zdrav-
niško visoko šolo najboljše kva-
litete. Predsednik je zaključil s
poročilom, da je društvo enako
kar v preteklih letih tudi lani
prirejalo zelo dobro obiskana
odlična znanstvena predavanja,
na katerih so predavatelji iz vrst
stanovskih tovarišev seznanjali
ostale s svojimi najnovejšimi iz-
sledki.

Nato so poročali še tajnik dr.
Del Cott, blagajnik dr. Pompe
in v imenu revizorjev dr. He-
bein, zatem pa so bile volitve, v
katerih so bili izvoljeni za pred-
sednika primarij prof. dr. Alojz
Zalokar, za podpredsednika dr.
Gerlovič, za tajnika dr. Vito
Lavrič, za odbornike dr. Derč,
dr. Blumauer, dr. Prevec, dr.
Janež, dr. Divjakova in dr. Gra-
par, v nadzorni odbor pa dr.
Meršol in dr. Kunst. Takoj po
volitvah se je novi predsednik
prof. dr. Zalokar toplo zahvalil
za izkazano mu zaupanje. V
kratkem govoru je posegel nazaj
v zgodovino društva, v leta, ko
je slovenski zdravniški stan pre-
ko svoje komaj dobro ustanov-
ljene organizacije posegel s svo-
jim delovanjem v splošne narod-
ne interese. Leta, ki so sledila
tem prvim, bolj razgibanim ča-
som, so organiziranemu zdravni-
škemu forumu odvzela marsika-
tere vplivnejše prerogative, ki
jih je ob ustanovitvi svobodne
države imel. Toda prav sedanj

2. febr.—V kmečki
Slamceve restavracije so
predsedstvom primarij dr.
sta zborovali člani ljubljani-
zdravniškega društva.
bivanje je bilo prilično do-
obiskano zlasti v primeri s
hajumi let. Zdalj pa se v
stanku stanu kaže tenden-
poglabitve medsebojnih sta-
stikov, ki čim širši in
razmah, ki naj dokaže,
je slovenski zdravniški stan
ni meri zaveda nalog, ki
jih v naši narodni sredini na-
je medicinska znanost.
zborovalci
pročjem članov uprave.

časni narekujejo, da je treba
zdravniškemu stanu iznova osve-
žiti njegove sile za skupne na-
rodne koristi.
Pod globokim vtisom govora
novega predsednika je potekal
na kraju zborovanja tudi razgo-
vor o slučajnostih. Mimo tega
sklepa, da od zdravnikov-volon-
terjev in stažistov zaradi njiho-
vega itak težavnega položaja ne
bodo zahtevali plačila sicer ob-
vezne članarine, je tekel razgo-
vor v glavnem okrog vprašanja,
kako bi se dalo čim bolj priteg-
niti vse sile zdravniškega stanu
k agilnemu sodelovanju. Glede
tega so bili sproženi marsikate-
ri tehtni predlogi, za katerih iz-
vedbo se je novi odbor obvezal
poskrbeti.

Jeklena armada Velike Britanije

V sto letih je napravila angle-
ška vojna mornarica silen napre-
dek. Admiral Nelson je v bitki
pri Trafalgaru poveljeval s svo-
je bojnje ladje "Victory", ki je i-
mela jadra in 812 mož posadke.
V boj je tedaj poseglo 27 njego-
vih ladij s 17,486 mož posadke. V
bitki pri Jutlandu je admiral
Jellicoe med svetovno vojno na-
stopil s 36 bojnimi ladjami, ki pa
niso bile več lesene in na jadra.
Njegove posadke so štejele 33,838
mož, na 34 križarkah je pa bilo
16,837 mornarjev, na 77 rušileh
6208 mož. Skupaj je tedaj bilo
147 enot 56,883 člani posadke.
Lesena angleška mornarica je
dosegla vrhunec 1809, ko je štela
728 bojnih brodov s skupno to-
nažo 501,596 ton. Posadka je šte-
la 1810 145,000 mož. Leta 1914 je
imela Anglija po 90 letih meha-
nizacije 648 bojnih ladij s to-
nažo 2,333,223 ton in 146,000 mož
posadke. Izven tega je bilo še
754,111 ton pomožnih ladij. V
administraciji je bilo zaposlenih
9820 oseb, v ladjedelnicah 105,
025, v dokih je delalo 408,000 de-
lavcev in 59,887 žensk.

Anglija je tedaj v teku prve
svetovne vojne napravila ogrom-
ne napore za dvig udarnosti svo-
je pomorske sile. Naravno, da se
isto dogaja tudi zdaj, zato je tem-
bolj presenetljivo, da je kljub
močnemu bombardiranju iz zra-
ka spravila na tihem pet novih
jeklenih velikanov v pomorsko
službo. Jeklene bojnje oklepni-
ce so namreč glavno jedro udar-
nosti na morju.
Zdalj ima Velika Britanija 15
takšnih velikanov, pravih pomor-
skih trdnjav. Leta 1927 sta bila
dograjena "Nelson" in "Rodney",
ki imata po 34,000 ton, vsak po
9 topov kalibra 40 cm, po 12 to-
pov kal. 15 cm ter izredno moč-
no protiletalsko obrambo. Nju-
na hitrost znaša 23 vozlov. Sta-
la sta vsak po 1 milijardo 125,
000,000 din.

Le nekaj niže na lestvici boj-
nih oklepnic-velikanov so bojn-
je ladje "Royal Sovereign", da-
lje "Resolution", "Ramillies" in
"Revenge". Te imajo po 29,000
ton, vsaka po 8 topov kalibra 38
cm, 12 topov kalibra 15 cm ter
močno sporedno oborožitev. Njih
hitrost znaša 23 vozlov.

V naslednji vrsti velikank an-
gleške vojne mornarice so oklep-
nice "Queen Elizabeth", "War-
spite", "Valiant", "Barham" in
"Malaya", vse po 31,000 ton, z 8
topovi po 38 cm in 8 topovi po
15 cm. Te ladje so bile dovrše-
ne med svetovno vojno, kasneje

pa obnovljene in modernizirane.
Kos so najmodernejšim ladjam
tujih držav.
Največja angleška oklepница in
na svetu sploh je "Hood", ki ima
42,000 ton, 8 topov kalibra 38 cm,
12 topov kalibra 15c. Dalje spa-
data v to znamko "Repulse" in
"Renown", oba po 32,000 ton in po
6 topov kalibra 38 cm. Te ladje
so tudi bile v zadnjem času za
drag denar renovirane in uvršče-
ne med najmoderneje opremlje-
ne bojnje edinice.

Napredek moderne tehnike je
znatno zmanjšal razliko med bojn-
nimi ladjami in križarkami. Ta-
ko bo zadnjih pet bojnih ladij,
splovljenih v teku letošnjega le-
ta v morje, imelo nosilnost 35,
000 ton, nove vrste najmodernej-
ših 38 cm topov ter močne okle-
pe proti letalskim bombam. Bojn-
na ladja "King George V." je od
teh že v aktivni službi, na vrsto
pridejo v kratkem še "Prince of
Wales", "Duke of York", "Jelli-
coe" in "Beatty". Obenem se gra-
dijo še štiri velikanske med o-
klopnice, "Lion", "Temeraire"
in še dve drugi, zaenkrat brez
imen. Vse te bodo imele po 40,
000 ton in topove kalibra 40 cm!

V začetku sedanje vojne je i-
mela angleška vojna mornari-
ca sedem nosilcev letal: "Arc
Royal", "Courageous", "Glori-
ous", "Furious", "Eagle", "Her-
mes" in "Argus". Kasneje so bi-
li splovljeni "Illustrious", ki je
bil poškovdan v Sredozemskem
morju, dalje "Victorious", skoro
pa bodo dokončane matične la-
dje "Formidable", "Indomita-
ble", "Implacable" in "Indefati-
gable".

Med vsemi nosilkami je naj-
bolj znana "Arc Royal", ki je na-
modernejša matična ladja sveta.
Ima prostora za 70 letal, 16 pro-
tiletalskih topov kalibra 11 in pol
cm ter večevne "pom-pom" to-
pove. Plove s hitrostjo 30 vozlov
in vedno v spremstvu rušilecev.
Novejše nosilke so še močnejše
oborožene in zaščiten.

V začetku sedanje vojne je i-
mela angleška vojna mornarica
85 križark. Te so predstave
mornarici, ki kot izvidnice zasle-
dujejo sovražnika. Delimo jih v
dve glavni skupini, v večje po
8000 do 10,000 ton, s topovi po
20 in 15 cm, kakršna je bila v
Sredozemlju potopljena "South-
ampton" in one tipa "Leander",
ki imata 6000 do 7000 ton. Manjše
angleške križarke tipa "Dido" in
"Arethusa" imajo po 5000 do 6000
ton ter služijo kot poveljniške la-
dje rušilecev.

Najmočnejše angleške križar-
ke so znamke "Counthy". Teh je
11. Mimo topov imajo štiri dvojn-
e stolpe, 8 nadvojnih torpednih
cevi in najmodernejšo protiletal-
sko opremo. Manjše križarke, ti-
pa "Exeter" imajo tri dvojne
stolpe, topove prav tako kalibra
20 cm. Osem angleških križark
je znamke "Southampton", s štiri-
rimi stolpi po tri 15 cm topove, 8
protiletalskih topov, 6 lansirnih
cevi za torpede. Dalje so križar-
ke tipa "Leander", med temi
znane "Achilles" in "Ajax" in
cela vrsta drugih, ki imajo vse
moderno topovsko opremo in pri-
prave za pomorsko vojno. V gra-
dnji je še mnogo novih tipov, ki
jih pripravljajo po zadnjih izku-
šnjah. Križarke so res oči flo-
te!

Važno vlogo v mornarici ima-
jo rušilci, podmornice, minolovci,
torpedni čolni. V celoti je imela
Anglija ob vstopu v sedanjo voj-
no 769 ladij s tonažo 2,200,000 ton

Člani avtne unije CIO piketirajo tovarno General Motors Corp. Oakland, Cal. Unija je odklcala stavko v znak protesta proti priga-
njaštvu in odslovlitvi 26 delavcev.

ter 180 ladij s 822,000 v gradnji.
Vojna mornarica dominonov
šteje mimo tega še ladje s tona-
žo 85,000 ton.

Največja udarnost angleške
vojne mornarice so njeni ladij-
ski topovi. Tu so angleške oro-
žarne postavile topove, ki imajo
tri najpopolnejše glavne lastno-
sti: veliko strelno daljino, udar-
no silo in hitrost zadetka. Mo-
deren tehek ladijski top strelja
20 milj ali 36 km daleč. Topovi
kalibra 40 cm streljajo granate,
ki tehtajo vsaka 1200 kg. Takš-
ne granate lahko prebijejo tudi
debele oklepe. En odstrel cele-
ga bečnega platon topov na
"Nelsonu" stane 200,000 din! To-
povi se premikajo na električni
način ali s hidravlično silo. Sam
stolp je montiran na vrhu oklep-
ne cevi, ki vodi naravnost v klet
za municijo. V to cev je vgra-
jena druga cev, ki ima v sebi vse
mehanizme, potrebne za dostavo
granat iz notranjosti do topa. Ta
cev se premika hkrati s topovsko,
tako da je granata vedno v leža-
ju, od koder jo je lahko brez te-
žav poriniti v topovsko cev.

Največji protiletalski top, ki ga
ima katerikoli bojnja ladja, je 12
cm. Takšnih imata "Nelson" in
"Rodney" po šest. Brzostrelni to-
povi angleške vojne mornarice,
tako zvali "pom-pom" topovi so
najmodernejšo čudo protiletal-
ske tehnike. To je prav za prav
celo gnezdo topov, osem cevi bruh-
a hkrati granate na nebo. Vse
deluje na avtomatični pritisk. En
kilogram težke granate z močnim
eksplozivom imajo silovit učinek.

Francija opravičuje zavlačenje obravnav

Vichy, Francija, 23. apr.—Tu-
kajšnji list Le Temps, ki več-
krat izraža mnenje vladnih kro-
gov, pojasnjuje vzroke, zakaj
niso generali in bivši vodilni po-
litiški še prišli pred vrhovno so-
dišče v Rimu, da jim naloži ka-
zen. Ti so, bili obtoženi, da so
pognali nepriljavljeno Francijo
v katastrofalno vojno z Nemčijo.
List pojasnjuje, da se obravnava
še ni pričela, ker je treba upošte-
vati dejstvo, da razkritja dobe
značilne odmev v drugih drža-
vah. Med obtoženci so bivši pre-
mierji Leon Blum, Paul Reynaud
in Edouard Daladier ter general
Maurice Gustave Gamelin, bi-
šji vrhovni poveljnik francoske
oborožene sile.

Nov Rooseveltov repre- zentant v Vatikanu

Rim, 23. apr.—V Vatikan do-
splela poročila se glase, da bo
Roosevelt imenoval novega re-
prezentanta, da ga zastopa pri
papežu. Odkar je Myron C. Tay-
lor, bivši jeklarski magnat, do-
spel domov, nima Amerika re-
prezentanta v Vatikanu.

Eksplodizija v španskem premogovniku ubila 18 rudarjev

Palencia, Španija, 23. apr.—
Trupla osemnajstih rudarjev, ki
so izgubili življenje pri eksplo-
ziji v premogovniku pri Buitre-
lo, so bile večerj prinesene na
površje. Osemnajst rudarjev je
bilo ranjenih.

Opozicija proti davčnim načrtom

Federalni zakladnik naznanil zaslišanje

Washington, D. C., 23. apr.—
Prva evidenca, da bodo davčni
načrti federalnega zakladništva
naleteli na močno opozicijo, se
je pokazala. Ti predvidevajo zvi-
šanje dohodinskih davkov in
naložitev novih skoro na vse
predmete. Glavno breme naj bi
nosili delavci in srednji sloj.
Vlada hoče iz novih davčnih vi-
rov dobiti del vsote \$3,600,000,
000, kar pomeni, da bodo morali
posamezniki plačati šestkrat višji
znesek dohodinskega davka
v prihodnjem letu kot v tem
letu.

Javno zaslišanje o davčnih
načrtih se prične jutri pred kon-
gresnim odsekom za pota in
sredstva. Federalni zakladnik
Morgenthau je ugodil zahtevi
članov tega odseka, da mora bi-
ti zaslišanje javno, po predloži-
tvi načrtov.

Kongresnik zahteva pojasnila od državnega departmenta

Washington, D. C., 22. apr.—
Kongresnik George H. Bender,
republikanec iz Ohia je pozval
državni department, naj pojasni
namene grupe 40 ruskih inženir-
jev, katerim je bil dovoljen
vstop v glavna ameriška indu-
strijska podjetja. Bender je de-
jal, da on ne verjame, da ame-
riško ljudstvo odobrava tako di-
plomatično uljudnost, ki dovo-
lja ruskim inženirjem obisko-
vanje važnih tovarn.

Kanada povečala kontrolno nad izvozom

Ottawa, Kanada, 22. apr.—
Kontrola nad izvozom blaga je
bila povečana in centralizirana z
ustanovitvijo posebnega biroja v
trgovinskem departmentu.
Uradni list piše, da bo to od-
pravilo konfuzijo, ki je delala
doslej velike pregrevave izvažal-
ca. Vlada je dala zagotovila, da
so zaloge blaga in materiala za-
dostne in da bo imela Velika Bri-
tanija od tega koristi.

Najzanesljivejše dnevne de-
lavke vesti so v dnevniku "Pro-
svet." Ali jih čitate vsak dan?

Lani je bilo največ ljudi naturalizira- nih v zadnjih 35 letih

V fiskalnem letu 1940 (t. j. v
letu dni do 30. junija 1940) je več
inozemcev pridobilo ameriško
državljanstvo kot v katerikoli
slični dobi v teku zadnjih 35 let,
odkar je uprava naturalizacije
v rokah federalne vlade.

Po podatkih, ki jih je ravno-
kar priseljeniški in naturalizaci-
jski urad priobčil, je bilo v lan-
skem fiskalnem letu izdanih
235,200 državljskih spričeval
in poleg teh je približno 60,000
nedoletnih otrok avtomatično
pridobilo ameriško državljanst-
vo po svojih naturaliziranih ro-
diteljih, ako so se tudi ti otroci
rodili v inozemstvu. Najbližje
je prišlo k temu rekordu število
naturaliziranih l. 1928, ko je 235,
155 oseb dobilo drugi papir.

Izmed skupnega števila novih
državljanov po naturalizaciji je
lani bilo 63 odstotkov iz le štiri-
h rojstnih dežel. Britanija je
prednjačila s 59,680, potem so
prišli italijanski podaniki s 37,
357, potem Poljaki s 26,964 in
nemški podaniki s 25,802.

Naturalizacijski podatki za
zadnjih 18 let — od 1923 do vste-
vši 1940 — izkazujejo, da so o-
menjene štiri dežele držale isti
red, kar se tiče števila naturali-
ziranih. V teh 18 letih je bilo
vsega skupaj 2,939,910 novih dr-
žavljanov po naturalizaciji.

Število ljudi, ki so postali a-
meriški državljani v teku zad-
njih 18 let, po deželi prejšnje
pripadnosti, je sledeče (pod na-
slavom Britanija so poleg doma-
činov Angleške tudi zapopadeni
Skoti, Irci, Kanadci, francoski
Kanadci, kakor tudi domačini iz
vseh delov Velike Britanije):

Belgija	13,949
Britanija	632,035
Bolgarska	3,821
Cehoslovakija	114,060
Danska	27,383
Finska	24,575
Francija	20,574
Nemško	324,672
Grško	71,940
Italija	512,463
Jugoslavija	77,103
Litvinsko	70,160
Mehika	9,321
Nizozemsko	27,932
Norveško	46,496
Poljsko	393,453
Portugalsko	18,543
Rumunsko	57,118
Sovjetska Rusija	220,915
Špansko	14,843
Svedsko	77,268
Švica	22,719
Turško	41,741
Centralna in Južna Amerika	7,396
Vsi drugi	78,421.

Število prvih papirjev (izjav o
nameri), izdanih v teku fiskalne-
ga leta 1940, je bilo 203,536. To
število je jako visoko, ni pa re-
kord. Leta 1924 jih je bilo dva-
krat toliko in v vseh letih 1920-
30 ni jih bilo nikdar manj od
200,000. Treba pa je pripomniti,
da število prvih papirjev je od-
visno od števila novih priseljen-
cev. Imigracija pa je danes mno-
go nižja kot v predminulem de-
setletju.

Common Council—FLIS.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Johnstown, Pa., J. G.—"Do-
lenjka", katera piše pismo iz
Londona v Prosveti, nam še ni
sporočila svojega rojstnega kra-
ja, niti svojega dekljskega ime-
na, dozdeva se nam pa, da je iz
Novega mesta. Po poklicu je od-
vetnica in svoje študije je dovr-
šila v Parizu, kjer se je omožila
z angleškim odvetnikom in se
je tik pred vojno naselila v Lon-
donu. Po svojem možu se piše
Lydia Cowley.

Zopet enkrat ★ Dve igri ★ Petjel
prireja
DRUŠTVO "LILIJA" V MILWAUKEE
V nedeljo, 27. aprila 1941
v South Side Turn dvorani
Popoldne ob 2:30 uri
DING, DONG, DUMB BELL
komedija s petjem
Zvečer ob 8. uri, s lov. veseligrā
"PRI VRATANJU"
Ne zamudite te redke prilike. - Vsi ste prijazno povabljeni!
Po programu ples na Bashellovo godbo.
Vstopnina v predprodaji 30c. pri vratih 35c

Člani posredovalnega odbora, katere je nedavno imenoval predsednik Roosevelt za poravnava-
nje sporov med delavci in delodajalci, na svoji prvi seji v Washingtonu. Štirje člani tega odbora
zastopajo unije ADF in CIO, štirje delodajalce, trije pa vlado.

POLOM

EMILE ZOLA

ROMAN IZ VOJNE L. 1870-71

Preložil VLADIMIR LEVSTIK

Tren cesarskega dvora, nadležna in prokleta priljaga je bila ostala v Sedan, zapuščen na španskimi bezgovic v podprefekturi. Nič več niso vedeli, kako bi jo spravili s poti, izpred oči ubogih vojakov, ki so poginjali gladi; tako neznosna je postala izživajoča drznost, ki se jih je bila polastila, in grda ironija, ki jim jo je dal poraz. Morali so počakati temne noči, konji kočijazi in prtljažni vozovi s svojimi srebrnimi ponvami, razni in jerbas finih vin so z največjo tajnostjo zapustili Sedan in odšli ravnotako proti Belgiji, po mračnih cestah, med rahlim šumom in plahim trepetom tatov.

TRETI DEL

Med brezkončnim dnevom bitke Silvina ni nehala gledati z Remilly-skega grča, kjer je stala mala pristava očeta Foucharda, proti Sedan, v grom in dim topov, vsa drhteča ob misli na Honoreja. In drugi dan je njen nemir še narastel vsled nemogočnosti, da bi si priskrbel natančnih novic, sredi teh Prusov, ki stražijo ceste ter ne marajo odgovarjati, sicer pa tudi sami ne vedo ničesar. Jasno solnce prejšnjega večera je bilo izginilo in plove so se usule, ki so zavile dolino v blede, želošno luč.

Proti večeru je stal oče Fouchard, ki se je tudi trpinčil v svoji radovoljni molčečnosti in ni mnogo mislil na sina, pač pa — in z mučnim strahom — na to, kako se bo nesreča drugih končala zanj, na pragu, da vidi dogodka, ki so se bližali; takrat je zapazil velikega fanta v bluzi, ki je že nekaj časa stopal ob cesti, obraz kar v boječi zadregi. Ko ga je spoznal, je bilo njegovo presenečenje tolikšno, da ga je poklical na ves glas, čeprav so šli trije Prusi mimo.

"Kaj! — Ti si, Prosper?"

Afriški lovec ga je prekinil z odločnim zamahom roke. Nato se je približal in dejal polglasno:

"Da jaz sem. Naveličal sem se bojevati za prazen nič in sem jo popihal. Povejte vendar, oče Fouchard, ali ne bi potrebovali hlapca na pristavi?"

Starcu se je mahoma vrnila vsa njegova previdnost. Ravno je iskal nekoga; toda to je bilo odveč povedati.

"Hlapca? Bogme, ne; vsaj zdaj ne. Toda stopi vseno v hišo, da si privežeš dušo. To je gotovo, da te v sili ne pustim na cesti."

V izbi je bila Silvina. Pristavljala je juho k ognju, dočim se ji je mali Charlot igraje in smeje se obešal na krila. Od kraja ni spoznala Prospera, dasi je prejšnje čase že služil z njo; šele takrat ga je ostro pogledala, ko je prinesla dva kozarca in steklenico vina. Vzkliknila je; mislila je le na Honoreja.

"Ah, vi prihajate odondot, kaj ne da? ... Kaj je s Honorejem? Ali se mu dobro godi?"

Prosperu je bil odgovor že na jeziku, toda beseda mu je zastala. Že dva dni je živel kakor v sanjah, v nagli menjavi nejasnih dogodkov, ki mu niso zapuščali nobenega razločnega spomina. Nedvomno, zelo se mu je dozdevalo, da je videl Honoreja mrtvega, ležečega na topu, toda zdaj ne bi bil več mogel trditi z gotovostjo; in čemu bi žalostil ljudi, ko sam ne ve zanesljivo?

"Honore?" je zamrmral. "Ne vem — ne morem vam reči."

Ona mu je gledala srepo v oči in se ni dala odpraviti.

"Torej ga niste videli?"

"Ali mislite, da je to tako lahko vedeti! Toliko reči se je godilo, toliko reči! O vsej tej prokleti bitki vam ne bi mogel povedati bogveč."

sa ... Ne, niti ne krajev, koder sem hodil ... Človek postane cel bedak, pri moji veri!"

In ko je zvrnil kozarec vina, je obsedel mračnega lica, oči kakor izgubljene v mraku svoje spomina.

"Vse, česar se spominjam, je to, da je že padla noč, ko sem se zopet zavedel. Takrat, ko sem se pri ataki zvrnil s konjem, je stalo solnce zelo visoko. Cele ure sem moral ležati tam, desno nogo stisnjeno pod mojim starim Zefirom; krogla je zadela tudi njega, v sredo prsi. ... Zagotavljam vas, da ves ta položaj ni bil prav nič zabaven; kupi mrtvih tovarišev, in nobene žive duše naokoli, in misel, da bo tudi po meni, če me nihče ne pride pobirat ...

Rahlo sem si poizkušal oprostiti bedro; toda je bilo nemogoče. Zefir je ležal na njem kakor petstotisoč hudičev. Bil je še topele. Božal sem ga, klical ga z nežnimi besedami. In tega, pogledajte, ne pozabim nikoli: še enkrat je odprl oči, v naporu, da bi dvignil ubogo glavo, ki je ležala na zemlji poleg moje. Nato sva se pogovarjala: — Ubogi prijatelj, mu pravim, ničesar ti nočem očitati; ti hočeš torej, da naju skupaj vzame vrag, ker me držiš tako krepko? — Seveda mi ni odgovoril, da. Ali vžle temu sem čital v njegovem kalnem pogledu, kako mu je hudo, ker me mora zapustiti. In sam ne vem, kako se je zgodilo — ali je res hotel, ali ga je samo zagrabil krč, toda mahoma se je stresel in se vrnil na stran. Mogel sem vstati. Ah, v prokletem položaju: noga je bila težka kakor svinec ... Vendar, prijel sem Zefirovo glavo v roke in sem mu govoril vsenaprej, vse, kar mi je čutilo srce, da je dober konjiček, da sem ga imel hudo rad, in da se ga bom zmerom spominjal. Poslušal me je — in zdel se je tako zadovoljen! Nato ga je streslo še enkrat in poginil je, in tiste velike, prazne oči, ki me niso marale zapustiti, so ugasnile ... Ali vendar, smešno je in človek mi ne bi verjel — in vseeno je čista resnica, da je imel velike solze v očeh ... Ubogi Zefir, jokaj je kakor človek ...

Prospera je davila žalost; sam je jokaj, moral se je prekiniti. Zvrnil je nov kozarec vina in nadaljeval svojo povest v presekanih, nepopolnih stavkih.

Noč je prihajala gostejša, samo tenek trak rdeče luči se je širil nizko nad bojiščem ter metal ogromne sence mrtvih konj v neskončnost. On je pač nedvomno ostal dočlo časa poleg svojega, ker ni mogel dalje s tisto težko nogo. Nato, od nenadnega strahu, se je vendarle napotil, čuteč potrebo, da bi ne bil sam, da bi našel tovarišev in da se ne bi bil bal. Tako so se vlačili pozabljeni ranjenci od vseh strani, iz jarkov, iz grmovja, iz vseh izgubljenih kotov, skušali dohiteti drug drugega, tvorili skupine po štiri ali pet, majhne družbe, ker je bilo skupaj manj težko hropeti in umirati. Tako se je zgodilo, da je našel v Garennskem gozdu na dva vojaka 43. polka, ki nista imela niti najmanjše praske, toda sta ležala na zemlji kakor zajca, in čakala noči. Ko sta slišala, da pozna steze, sta mu predložila svoj načrt: ušli bi v Belgijo in bi po stezi skozi gozd dosegli mejo, preden se stori dan. Najprej se jih je branil voditi; rajši bi se bil podal takoj v Remilly, kjer se je nadejal gotovega zavetišča; ali seveda, kje bi dobil bluzo in hlače, tega ne ve, včevši, da ni bilo niti najmanjše nade, da pride skozi številne pruske vrste od Garennskega gozda do Remillyja, s tega konca doline do drugega. Tako je bil naposled pripravljen, služiti tovarišem za vodnika. Noga se mu je bila razgrela, in sreča je naneksa, da so v neki kmetiji dobili kruha.

(Dalje prihodnjic.)

Mnošica odhaja v električno centralo, katero je vlada zgradila ob reki Columbij v državi Washington.

menili v "majno", po stenah smo navrtali luknje in na bari nastreljili premoga kar na kupe. Potem so nakladali, da je vse z njih teklo, polagali tračnice in postavljali opore.

Tak je bil navaden pogovor večer za večerom. Ko smo se že dobro privadili drug drugemu, so pričeli previdno tipati, kaj če bi se sporebrnil in postal tak kot so bili vsi drugi pred mano, kadar so šli v "business". V takih slučajih smo končali čisto na kratko z "no". Ta "no" je takoj odpravil nekaj odjemalcev, za katerimi mi ni bilo žal. Izvedeli so, da je poleg "groša" še kaj drugega na svetu.

Imel sem stalnega in zelo dobrega gosta. Vsak večer, ko se je vračal z nočnega dela, se je ustavil. Bil je eden izmed redkih, za katerega je obstajala samo "majna" in domače mesto, na vse drugo se je pa poživljal. Pri tem vem, da je bila kriva moja diplomatija, na katero se ne razumem, kakor sem v pričetku omenil, da sem ga izgubil.

Miren in pošten možiček je imel to slabost, kadar se ga je nalezl, da je bil premočan. Tako je bil močan, da sem se bal, da bo razrnil stene in pretepel vsakega, ki bi se mu zoperstavil. Možno ni bil nikak "hrust". Če bi po pravici povedal, bi lahko rekel, da bi ga poslal na tla puh kozarca piva, ako bi ga hitro postavil na baro. Bog ne da, da bi on uganil te misli.

Zgodilo se je pa nekega večera, da so se v trenutku, ko je on stiskal pesti, kako bi rad nekoga premetal, odprla vrata. Na pragu se je pojavila kepastica ženska, njegova žena, z dežnikom. Moj junak ni imel časa do besede. Padalo je na levo in desno brez usmiljenja, dokler je bilo kaj marelje v roki.

"Ti bom že pokazala, mrha, da boš znal iti domov!" se je dušala razjarjena žena, stisnila ostanke marelje pod pazduho in odšla. Takrat, ko sem videl tega skesanega pretepača tako opustošena, mi je šlo z jezika: "Ej — pa bi vendar pokazal svojo moč!"

Kakor bi trenil, se je streznil. "Je že dobro — je rekel — nikdar več me ne boš videl v tej pivnici!" Res ga ni bilo več. Če

bi bil diplomat, bi bil kar malo zamažal, kakor da nisem nič videl, natočil mu najboljšo viske in mu rekel, da je junak ker ni udaril, kajti ambulance bi bilo treba, če bi bil on dvignil svojo pest. Pet copakov je še imel v žepu in bi jih bil pustil pri meni, tako pa jih je še tisto noč zapil drugje.

Zgodilo se je, da se ga je kdo nalezl kje drugje, potem pa prišel k meni, da bi stresal sitnosti. Tudi za take je bil zelo kratek račun. Kar pojdi v božjem imenu, nimam več pijače, sem mu velel. Zbil ti bom tvoj napis, se je hudoval zunaj in gledal v razsvetljeni napis piva, potem pa se parkrat prevrnil in odracal domov.

Včasih pa se ga je kdo pri meni nalezl in bi bil najrajši tudi spal pri nas. Za take sem imel drugo pravilo. Stopil sem v garažo po mojega forda, naložil ga vanj in dostavil domov. Mnogim sem tako ustregel, nekaterim pa tudi s tem ne. Enkrat sva komaj s fordom pravčasno zbežala. Križ je bil namreč ta, da takrat, ko je Bog delal Adama, je pozabil napraviti ga, da bi se vzel narazen v delih. Posamezen del bi bil lahko na tiho znosil na "porč" in ga tam sestavil skupaj, z vsem sem pa imel "trubel", predno sem ga dobil iz forda in zbudil ženo, ki prav zaprav še ni spala. Ujezilo me je, ko je regljala. "Na štrik ga priveži!" sem zakričal in pogljal ford. "Zakaj si to rekel?" mi je zaupal opznejše in mi povedal, da ne sme k meni več.

Zaradi gasolina je ustavil poznan rojak, moj stalen odjemalec. Prosil me je, naj mu zakr-pam "flat". Bil je v boljši obleki in se mu je nekam mudilo. V pol uri ga bo imel popravljene, sem mu rekel in zakrpal. Vprašal je za račun. Nič, sem rekel, ker si moj odjemalec in čas imam, ne stane pa me tudi skoraj nič.

Nikdar več se ni ustavil. Zapoliti bi mu moral, kakor so mu drugi. Ker mu nisem, sem ga izgubil. To so v kratkem primeri, kaj imaš, če nisi diplomat.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

SLUČAJ

Vladimir Kreft

Nekako pred petimi leti sta se odločila mož in žena za sina. Žena se je z zadovoljstvom pripravljala na veseli dogodek v družini; mož ji je dajal nasvete, o ba pa sta enako nestrpno čakala na rojstvo prvega sina. Ker sta izračunala, da je cenejšje, če takoj naročita mesto zibelke, posteljo, in ker se jima je tudi zdelo primernejše, da takoj naročita dve postelji naenkrat, sta to tudi storila.

Nekaj tednov pred rojstvom prvorojenčka je bilo vse pripravljeno: v majhni sobi sta bili opremljeni dve postelji, na nočni omarici pa so bile galožene obleke za sina ...

Ko sta se neki dan mož in žena pogovarjala o imenu, ki ga bo dobil sin, je žena rekla:

"Andrejček bo."

Mož pa, ki je že prej pregledal imena v koledarjih, je odločno odgovoril:

"Ne, žena, sinu bo ime Jernejček."

Ker se tudi po daljšem razgovoru mož in žena nista zedinila za ime sina, je mož popustil, rekoč:

"Ime sinu bomo izbrali, njegovi krstivli."

Žena je bila z moževim predlogom zadovoljna, le nekaj dni pred svojim odhodom v bolnišnico, je še moža vprašala:

"Kako pa bo ime hčerkici, če se ne bo rodil sin?"

Mož, ki je bil do tega ženinega vprašanja prepričan, da se bo rodil sin, je trenutno osupnil, potem pa dejal:

"Žena, sin bo."

Ker pa žena le ni odnehala, je moral mož prinesiti vse koledarje in mož in žena sta zbirala ime za hčerko: Vida, Sonja, Vera, Breda, Tanja, Lučka, toda nobeno izmed zbranih imen ni ugažalo ali ženi, ali pa možu.

Kmalu nato je žena odšla v bolnišnico in nekaj dni po njenem odhodu, je sprejel mož brzojavko:

"Vse zdravo, Andrejček 2."

Mož se je razveselil sporočila, četudi je bil nejevoljen, da je že-

na imenovala sina Andrejček, kakor je hotel. Možu pa tudi ni bilo živjo, kaj pomeni številka 2, leg imena Andrejček.

Ženino pismo, ki je imelo dilo telegrama, je rešilo slučaj. Žena je možu pisala: "Rodila sta se dvojčka, fantka, od katerih bo ena Andrejček, drugemu pa ime Jernejček. Upam, da bo tako ugojeno."

Ob tem sporočilu je mož skočil in veselo vzkliknil: "Pa sem le junak!"

Večmesčni razgovor o imenu je imel torej srecen zaključek. Slučaj je dočel, da se ta roditi dva sina, od katerih eden imenovan po ženi, drugi po želji očeta. Sinu hotel, da se ni rodila klica, ker zanjo mož in žena nista našla skupnega imena.

Danes sta dvojčka stari let: Andrejček je debel in ren, Jernejček vitek in na leta v Ljubljani obiskalno, v kateri se je zgodil neki slučaj, je navihani Jernejček potuhnjen in vprašal svojo mamicu:

"Mamica, zakaj pa imam srčka, jaz jih pa nimam ..."

Zvesta žena

Grün je prišel domov, lotil Gelba pri svoji strastnem objemu. Besno vprašal:

"Ali imaš revolver s seboj?"

"Imam."

"Tudi jaz ga imam. Šla sosedno sobo in se tam la."

Ko sta stopila v drugo Grün dejal Gelbu:

"Ustrelila bova v zrak, na tla in se delala, da svta. H komur bo žena stopila, ta naj jo ima, drso bo umaknil. Velja?"

"Velja!"

Počila sta strela. Gospa nova je planila v sobo in dala na tla. Moža se nista la. Pustila ju je, kakor stala, stopila k omari, jo odprekla:

"Blau, stopi ven! Oba sta tva!"

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnika, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P. TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

★

Vse pojasnila daje vodstvo tiskarne. — Cene zmerne, unijsko delo.

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 S. LAWDALE AVENUE CHICAGO, ILL. TEL. ROCKWELL 4904

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine k eni mesečni. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane 12.000 eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri seštevanih 12.000 tednik se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroča, da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je v vsaki družini gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnili: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj tednik, bo moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupaj naročen na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročnino.

Cena listu Prosveta je:

Za Zdrži, drlave in Kanado \$6.00	Za Cicezo in Chicago je \$4.00
1 tednik in..... 4.80	1 tednik in..... 3.80
2 tednika in..... 3.80	2 tednika in..... 2.80
3 tednike in..... 2.80	3 tednike in..... 1.80
4 tednike in..... 1.80	4 tednike in..... 1.30
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... nič

Za Evropo je \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$

1) Ime Čl. družine ..

Naslov ..

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sleden članov moje družine:

2) Čl. družine ..

3) Čl. družine ..

4) Čl. družine ..

5) Čl. družine ..

Mesto Država ..

Nov naročnik Star naročnik ..

Opazke iz današnjih in minulih dni

Anton Zalaz

DIPLOMACIJA

V današnjih časih igra diplomacija skoraj isto vlogo kot armada. V mnogih ozirih celo prekaša armado. Če se ozremo nekoliko okrog, vidimo koliko je dosegel Hitler s spretnostjo svoje diplomacije brez vsakega boja. Znano nam je, kako so njegovi diplomati intrigirali v nevtralnih državah, objubljali napadalne pakete, obenem pa pripravljali tla za kapitulacijo, in če bi to ne šlo, pa z udarom.

Pregovor, da gre ocel samo enkrat na led, je prišel ob veljavo. Jaz ne morem verjeti, da bi državni malih držav, ki so padle po ena kot hruške Hitlerju v naročje, ne vedeli, da gredo na led. Videle so svoje sosedice, ki so bile izvaobljene, pa so kljub temu šle in najbrž bodo še šle, kar jih je ostalo. Zdi se mi, da je danes na površju geslo: Čim bolj te goljufam in zavajam, tem bolj sem pošten!

Državnikom, ki spletkarijo in uničujejo svobodo narodov, pravimo diplomati. Po mojem mnenju je to prelepo ime zanje, in če bi jih klicali, kar v resnici so, namreč lijakji, goljufi in zahrbtni hinavci, bi se besedi diploma-

cija ne delala nobena krivica več.

Poleg strogo državne diplomacije, katero izvajajo visoki državniki, je nekaj takega, tudi med nami preprostim ljudstvom. Naletel sem na osebo, katere mi je rekla, da nisem noben diplomat. Sprvega me je to presenetilo, ker se nisem zavedel, kam to leti, pozneje pa, ko mi je priznal, da sem preveč odkrit, da povem to, kaj mislim ne glede na okoliščine, ki znajo prinesiti slabe posledice zame, sem mu pripoznal, da ima prav. Res nisem diplomat in nikdar ne bom, za kar mi ni prav nič žal.

Pomanjkanje diplomacije v gotovih časih mi seveda gmotno ne koristi, kar pa ni ne de; na svoj način sem bolj zadovoljen, kakor pa bi bil, če bi bil tak kot nekateri žele, da bi bil. Za spremembo bom navedel nekaj primer, s katerimi bom po-uril, da je imel oni rojak res prav, ko je rekel, da nisem noben diplomat.

Pred leti sem bil kos krčmarja v malem mestu na vzhodu. Prav za prav bi ne smel biti krčmar, ker so mi pravili, da nisem za ta posel. Jaz pa sem hotel vseeno poskusiti in jim dokazati, da se motijo. Ugovor proti moji obrti so utemeljevali s tem, da nisem z "vsemi", in če nisi z vsemi, ne bo šlo, boš videl, da ne, so zatrjevali. V tistem kraju je pomenilo "biti z vsemi", če si

bil povsod in nikjer. V politiki si moral biti republikanec ali demokrat, in govoriti čez obe stranki, ob volitvah pa teči od hiše do hiše za glasovi. V verskih zadevah, hm, saj ni treba ravno v cerkev! Tu in tam daš za cerkev copak in pošiljaš otroke v nedeljsko šolo, pa si dober. Jaz nisem imel nobene izmed navedenih lastnosti, zato so pre-kovali smrt moji obrti še predno sem dobro pričel.

Spominjam se, kako boječe so prihajali tisti, ki so seveda "bili z vsemi", v mojo pivnico, kakor da jih bom pohrustal ali pa da imam na bari rdeče "bukle", da jih zapišem hudiču. Ko so pozneje sprevideali, da nisem nič drugačen kot drug navaden človek, so mi tu in tam pripoznali, da vidijo, da nisem tak kot so mislili in da ni na koncu konca moje pivo nič slabše kakor je v drugih pivnicah. Nekdo mi je celo rekel: "Naj te vrag pogrunta! Rekl si, da boš dajal pivo zastoj, ker si socialist in ne veruješ v bogastvo! Da ti bo stroške plačala soc. stranka zato, ker boš zvaljbal ljudi v svojo pivnico in jih učil rdečega evan-gelija! Pa računaj kot drugi in govoriš čisto o navadnih stvarih kot vsakdo drugi!"

Pojasnim naj, kaj je pomenilo govorjenje o navadnih stvareh. Pomenilo je govoriti o delu v ro-vu, vremenu in ženicah. Pivni-co smo marsikateri večer spre-

The Garden Encyclopedia

1400 STRANI — 750 SLIK

vključno 250 FOTOGRAFIJ

NAPISALI NAJBOLJŠI AMERIŠKI VITNAR-SKI VEŠČAKI IN IZDAL

E. L. D. SEYMOUR, B. S. A.

Kna sama knjiga, ki vam nudi vseobno orje vrste vrtnarstvih knjig. Ta knjiga je bolj popolna, bolj zanimiva, bolj razumljiva in bolj uporabljiva, kot katerikoli druga vrtnarska knjiga.

Čudili se boste in veseli boste, ko boste videli, kako natančno vse THE GARDEN ENCYCLOPEDIA poči o vsaki najmanjši podrobnosti v obdelovanju vrta. Knjiga je bila skrbno sestavljena, tako da ni izpuščeno prav nič, kar je zanimivo in potrebno za vrt. Kar je v knjigi, je bilo vse skrbno preiskovano, tako da je vse popolno, jasno, priročno, pa natančno. To je nova vrtnarska priročna knjiga — popolna, praktična, priljubljena in lahko razumljiva. Preiskujte jo kar najbolj natančno sami. Priročila se boste, da boljše vrtnarske knjige ni kot je THE GARDEN ENCYCLOPEDIA.

Cena samo \$4

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street, New York, N.Y.